

9^ο Εβδομαδιαίο Δελτίο για τις Οικονομικές Επιπτώσεις του Κορωνοϊού

Ευρωπαϊκές Εξελίξεις (15-22/05)

"We need rapid economic recovery. That is why we want to launch a temporary fund of €500 bn for EU budget expenditure. In other words, this would not provide loans, but rather budget funding for the sectors and regions hit hardest by the crisis."

Angela Merkel, Καγκελάριος της Γερμανίας

"We stand ready to provide the EU with further guarantees so it can provide more repayable loans to member states and businesses. What we cannot support — but what DE and FR propose — is that the EU borrows on the markets to finance non-repayable grants."

Gernot Blümel, Υπουργός Οικονομικών της Αυστρίας

"I do think the proposal put forward by Germany and France is the right response. It allows the EU to respond with solidarity, especially for members in southern Europe. This is absolutely necessary."

Jean-Claude Juncker, Τέως Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- Η Επιτροπή ενέκρινε μέτρα κρατικής στήριξης 3 κρατών μελών ύψους €32,1 δισ.
- Ενισχύεται κατά €50 εκατ. η ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ ως απάντηση στην αυξανόμενη ζήτηση ιατροφαρμακευτικών προμηθειών στις χώρες της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής.

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

- Το Συμβούλιο όρισε τις λεπτομέρειες του προγράμματος υποστήριξης της απασχόλησης SURE. Θα ενεργοποιηθεί με την παροχή εθνικών εγγυήσεων κατ'αναλογία προς τη συμμετοχή των Κ-Μ στο Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα της ΕΕ. Θα είναι διαθέσιμο μέχρι τις 31/12/2022 εκτός αν δοθεί εξάμηνη παράταση.

Συμβούλιο της ΕΕ

Εθνικά Μέτρα (15-22/05)

Ελλάδα: Ο Πρωθυπουργός ανακοίνωσε νέα μέτρα τόνωσης της οικονομίας που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, νέο πρόγραμμα στήριξης της απασχόλησης και μείωση του ΦΠΑ στις μετακινήσεις και στα τουριστικά πακέτα.

Σλοβενία: Η Κυβέρνηση αποφάσισε την παροχή voucher διακοπών αξίας €200 σε όλους τους μισθωτούς και ελεύθερους επαγγελματίες.

Ινδία: Η Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε τη μείωση του βασικού επιτοκίου της από 4,4% σε 4% καθώς και την επέκταση αναστολής πληρωμής δανείων κατά τρεις μήνες.

ΗΒ: Παρέχονται επιπλέον κονδύλια ύψους £84 εκατ. σε πανεπιστήμια, για την ανάπτυξη εμβολίου για τον Covid-19.

Νότια Αφρική: Η Κεντρική Τράπεζα προέβη σε μείωση κατά 0,5% του βασικού επιτοκίου, το οποίο πλέον ανέρχεται σε 3,75%. Η συνολική μείωση από την αρχή της πανδημίας ανέρχεται σε 2,5 ποσοστιαίες μονάδες.

Ιράν: Η Κυβέρνηση θα παράσχει χαμηλότοκα δάνεια συνολικού ύψους \$11,9 δισ. σε μικρές επιχειρήσεις.

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

- Στο διάστημα 15-21/05 το ΔΝΤ ενέκρινε παροχή χρηματοδότησης σε 6 κράτη, συνολικού ύψους 1,16 δισ. SDR (\$1,58 δισ.) μέσω του Rapid Credit Facility, του Rapid Financing Instrument και του Catastrophe Containment and Relief Trust.

Ανάλυση μέτρων⁶ (16/03 – 22/05)

	ΕΕ	Γαλλία	Ιταλία	Γερμανία	Ολλανδία	Αυστρία	Δανία	Ισπανία	Ελλάδα	Πορτογαλία	Ιρλανδία
Α. Δημοσιονομικά Μέτρα¹	€65 δισ.	€110 δισ. ²	€52,5 δισ.	€156 δισ.	€20,1 δισ.	€12,2 δισ.	90,7 δισ. DKK	€31,2 δισ.	€14,5 δισ. ³	€1 δισ. ¹	≈ €7,3 δισ. ^{1, 2}
Β. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	€1,99 τρισ. ⁴	-	-	-	-	-	Επέκταση πιστωτικής διευκόλυνσης των τραπεζών	-	-	-	-
Γ. Δάνεια/ Δανειακές Εγγυήσεις	€305 δισ.	€337,9 δισ.	€530 δισ.	€819,7 δισ.	Τουλάχιστον €12,1 δισ.	€9 δισ.	70 δισ. DKK	€112,4 δισ.	Απροσδιόριστο	€3,8 δισ.	Τουλάχιστον €5 δισ.
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	-	Απροσδιόριστο	€27,5 δισ.	€500 δισ.	€36 δισ.	Έως €10 δισ.	208 δισ. DKK	Τουλ. €14 δισ.	Απροσδιόριστο	€7,9 δισ.	Απροσδιόριστο
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς Εργασίας⁵	SURE: Ταμείο παροχής δανείων στα κράτη μέλη για προγράμματα στήριξης της απασχόλησης. Συνολικό ύψος: €100 δισ.	Κάλυψη μισθών κατά 70% για άτομα σε καθεστώς μερικής ανεργίας	Πάγωμα απολύσεων & χρονική επέκταση επιδόματος ανεργίας	Ενίσχυση του υπάρχοντος συστήματος στήριξης εισοδήματος των ανέργων	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 90% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Στήριξη μισθολογικού κόστους κλιμακωτά ανάλογα με το ύψος του μισθού έως 90% του χρόνου εργασίας	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Κάλυψη μισθών κατά 70% ⁶	Τα μέτρα περιλαμβάνουν συνέχιση της παροχής αποζημίωσης ειδικού σκοπού, ένα πλάνο ενίσχυσης απασχόλησης και επέκταση των επιδομάτων ανεργίας.	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 40% μείωση στα έσοδα)	Αύξηση επιδόματος ανεργίας και στήριξη μισθολογικού κόστους έως 70% (όριο €410/εβδομάδα)

¹ Το κόστος των μέτρων αυτών αναμένεται να είναι υψηλότερο καθώς έχουν ληφθεί μέτρα το κόστος των οποίων δεν είναι ακόμα γνωστό.

² Περιλαμβάνει μέτρα αναστολής φορολογικών υποχρεώσεων τα οποία δεν έχουν κοστολογηθεί ξεχωριστά.

³ Περιλαμβάνει μέτρα αναστολής φορολογικών υποχρεώσεων και δάνεια/δανειακές εγγυήσεις.

⁴ Συμπεριλαμβάνει το Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP), συνολικής αξίας €750 δισ., την αύξηση κατά €120 δισ. των αγορών στο πλαίσιο του Asset Purchase Programme (APP), την παροχή επιπρόσθετης ρευστότητας ύψους €1 τρισ. στον τραπεζικό τομέα μέσω του προγράμματος TLTRO III καθώς και την απελευθέρωση κεφαλαίων ύψους €120 δισ. λόγω χαλάρωσης των κανονισμών. Οι αριθμοί αυτοί αναφέρονται στη συνολική αξία τίτλων και τραπεζικής ρευστότητας που θα έχουν προστεθεί στο ισολογισμό της ΕΚΤ μετά το πέρας των αντίστοιχων προγραμμάτων. Για περισσότερες πληροφορίες για την εξέλιξη των αγορών τίτλων της ΕΚΤ, σας παραπέμπουμε στο διάγραμμα των Εβδομαδιαίων Καθαρών Αγορών Τίτλων.

⁵ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

⁶ Κύρια πηγή: IMF Policy Tracker. Επιπλέον πηγές: OECD Country Policy Tracker & επίσημες ανακοινώσεις των κυβερνήσεων.

	ΗΠΑ	Καναδάς	Αυστραλία	ΗΒ	Ιαπωνία	Ρωσία	Ινδία	Βραζιλία
Α. Δημοσιονομικά μέτρα (Σύνολο)⁷	≈\$1,7 τρισ.	108,3 δισ. CAD	193,8 δισ. AUD	£120,1 δισ.	¥117,1 τρισ. ⁸	500 δισ. RUB	≈ 9,45 τρισ. INR	≈ 470 δισ. BRL
Β. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	Απεριόριστο	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 90 δισ. AUD	Τουλάχιστον £645 δισ.	Απεριόριστο	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 3,7 τρισ. INR	≈ 1,2 τρισ. BRL
Β1. Αγορές Ομολόγων	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον £645 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	-
Β2. Ρευστότητα προς τράπεζες	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 90 δισ. AUD	Τουλάχιστον £190 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	500 δισ. RUB	Τουλάχιστον 8 τρισ. INR	≈ 1,2 τρισ. BRL
Γ. Δάνεια/Δανειακές Εγγυήσεις	\$1,242 τρισ.	65 δισ. CAD	35 δισ. AUD	£330 δισ. ⁹	Τουλάχιστον ¥2,1 τρισ.	Δεν εξειδικεύεται	-	Τουλάχιστον 36 δισ. BRL
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	\$561 δισ.	85 δισ. CAD	-	Τουλάχιστον £3,1 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς Εργασίας¹⁰	\$250 δισ. (μέσω επιδομάτων ανεργίας)	Παροχή στήριξης 2000 CAD/μήνα σε άτομα με απώλεια εισοδήματος & στήριξη μισθολογικού κόστους κατά 75% για πληττόμενες επιχειρήσεις	Στήριξη μισθολογικού κόστους με παροχή ανά δύο εβδομάδες 1500 AUD/εργαζόμενο	Στήριξη μισθολογικού κόστους κατά 80%	-	Μείωση εργοδοτικών εισφορών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις & αύξηση του επιδόματος ανεργίας	Αύξηση μισθού για εργάτες που έχουν ενταχθεί σε κρατικό πρόγραμμα απασχόλησης αγροτών	Παροχή βοήθηματος \$120 σε ανέργους και στους άτυπα απασχολούμενους

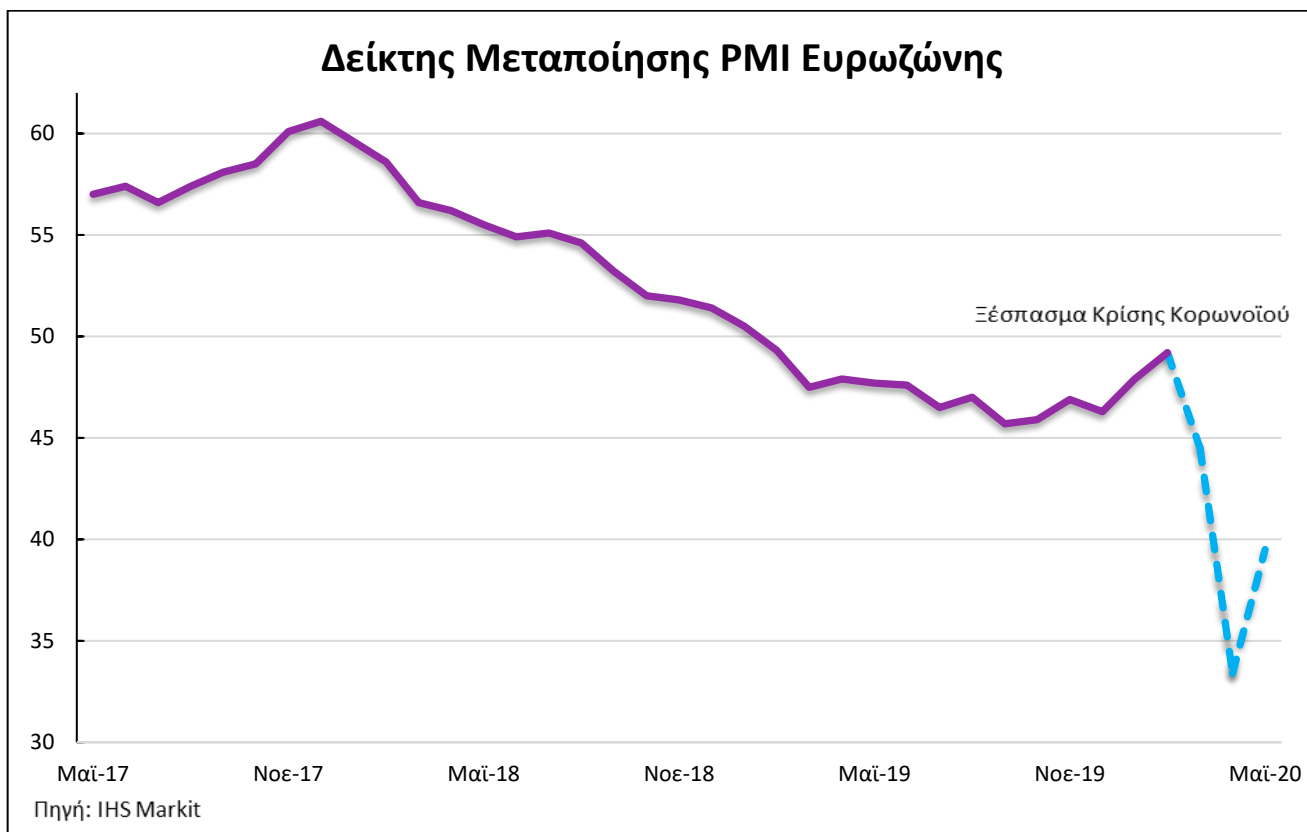
⁷ Δεν περιλαμβάνει τα μέτρα αναστολής εισπραξης φόρων και τα προγράμματα κρατικών εγγυήσεων/δανείων.

⁸ Καθώς δεν έχει εξειδικευθεί η κατανομή του συνολικού πακέτου, στο ποσό συμπεριλαμβάνεται το κόστος των μέτρων αναστολής εισπραξης φόρων και παροχής δανείων/δανειακών εγγυήσεων.

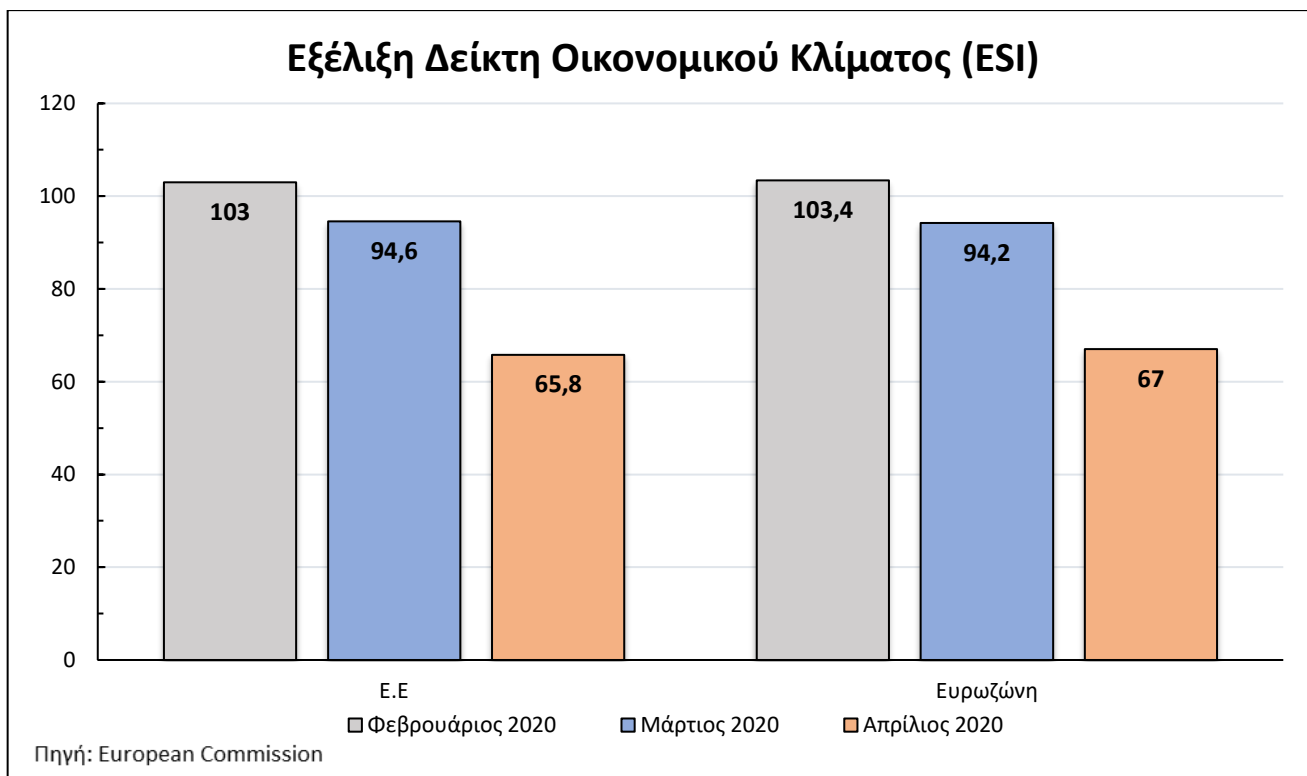
⁹ Από κοινού με την Τράπεζα της Αγγλίας

¹⁰ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

Πρόσφατες Οικονομικές Εξελίξεις (18-21/05)

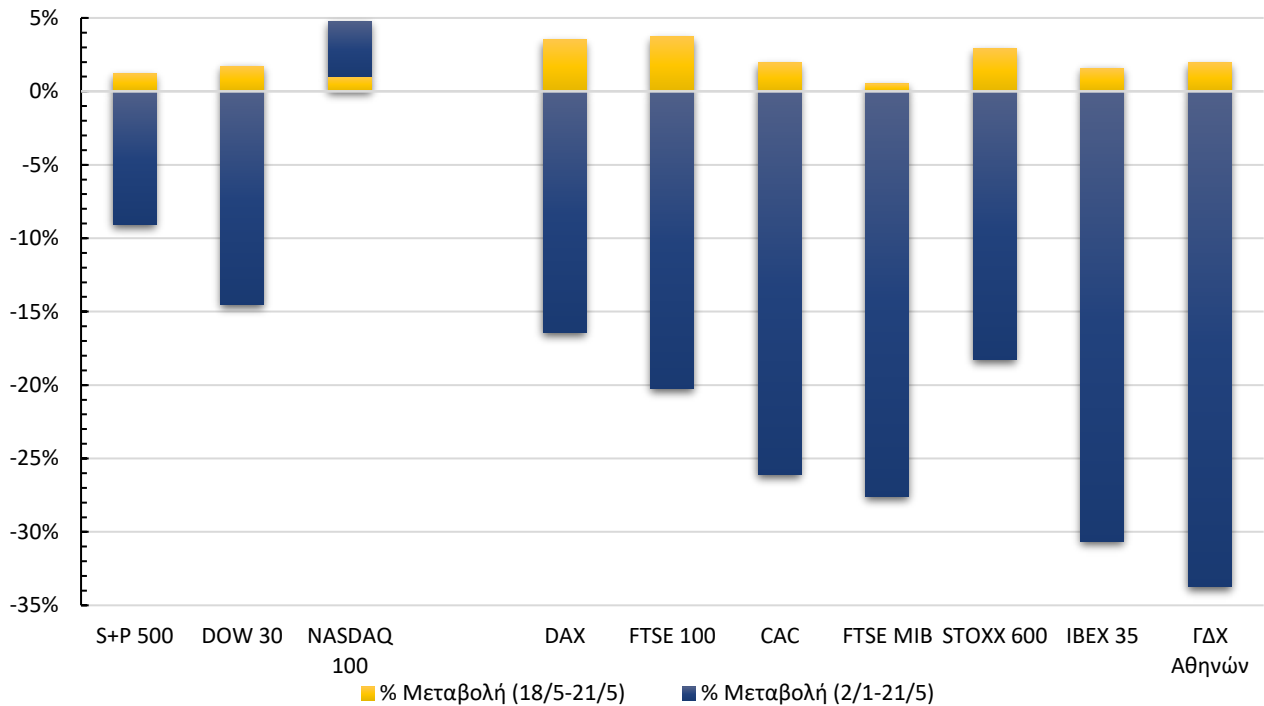

Σύμφωνα με τα στοιχεία της IHS Markit (21/5), ο δείκτης PMI για τον κλάδο της μεταποίησης στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε στο 39,5 τον Μάιο μετά το ιστορικό χαμηλό του 33,4 τον Απρίλιο. Το κλίμα στην οικονομία βελτιώνεται καθώς αυτή σταδιακά επανεκκινεί.

Τον Απρίλιο του 2020 ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος εμφάνισε ραγδαία πτώση τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στην Ευρωζώνη. Σύμφωνα με την [Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#), η πτώση αυτή είναι η μεγαλύτερη μηνιαία πτώση του δείκτη από το 1985.

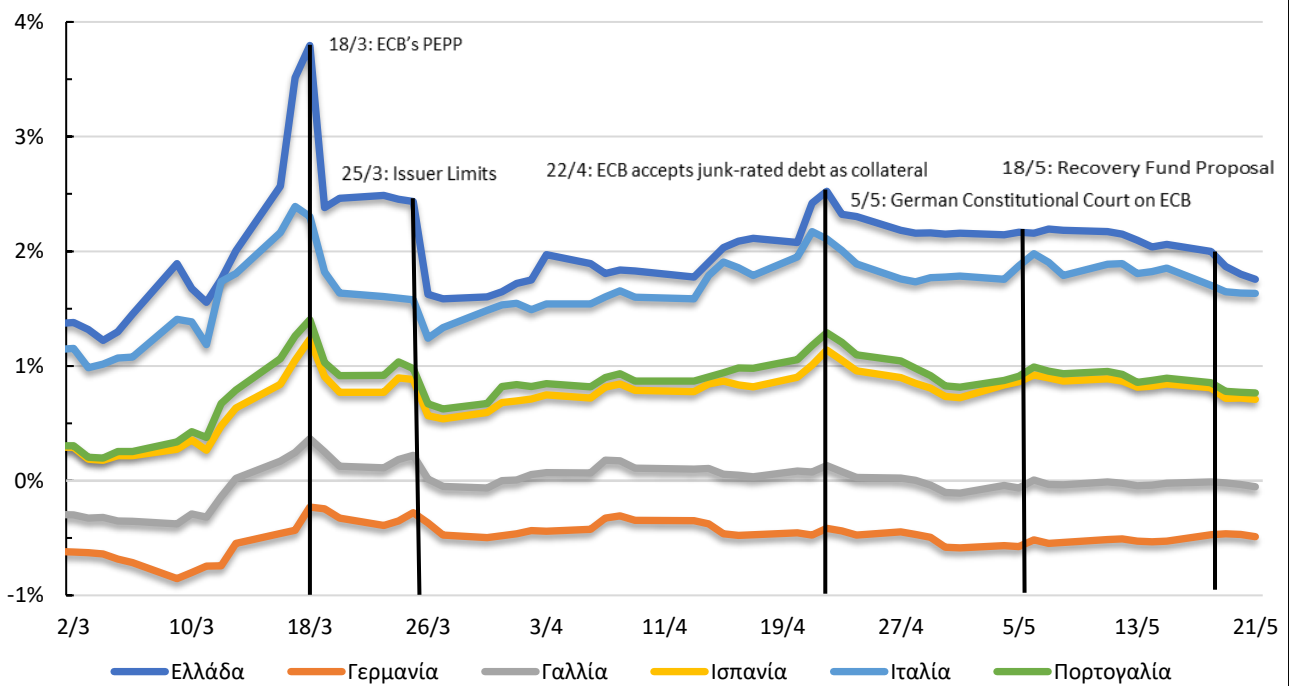
Αποδόσεις Χρηματιστηρίων

Πηγή: investing.com

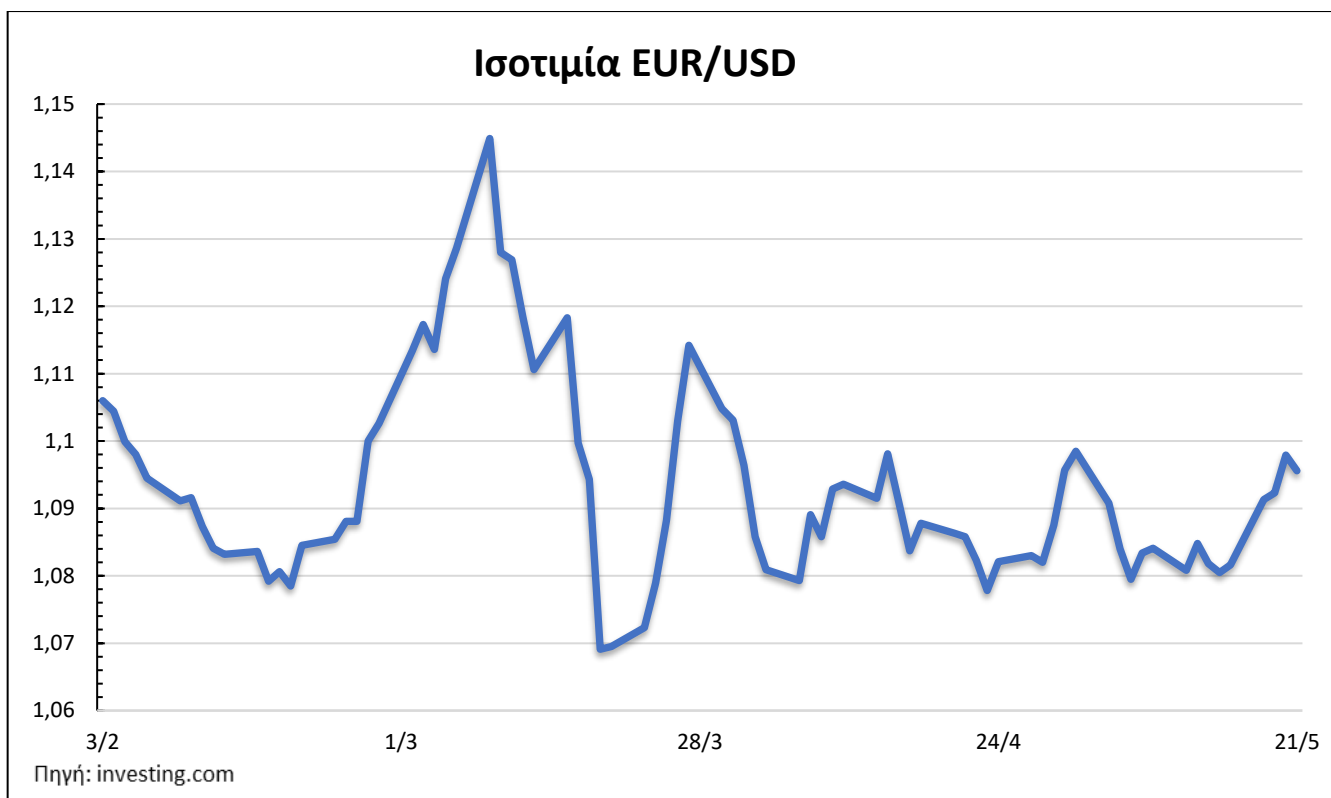
Άνοδο παρουσίασαν οι χρηματαγορές και στις δυο πλευρές του Ατλαντικού αντανακλώντας τις προσδοκίες των επενδυτών για επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας.

Αποδόσεις 10ετών Κρατικών Ομολόγων

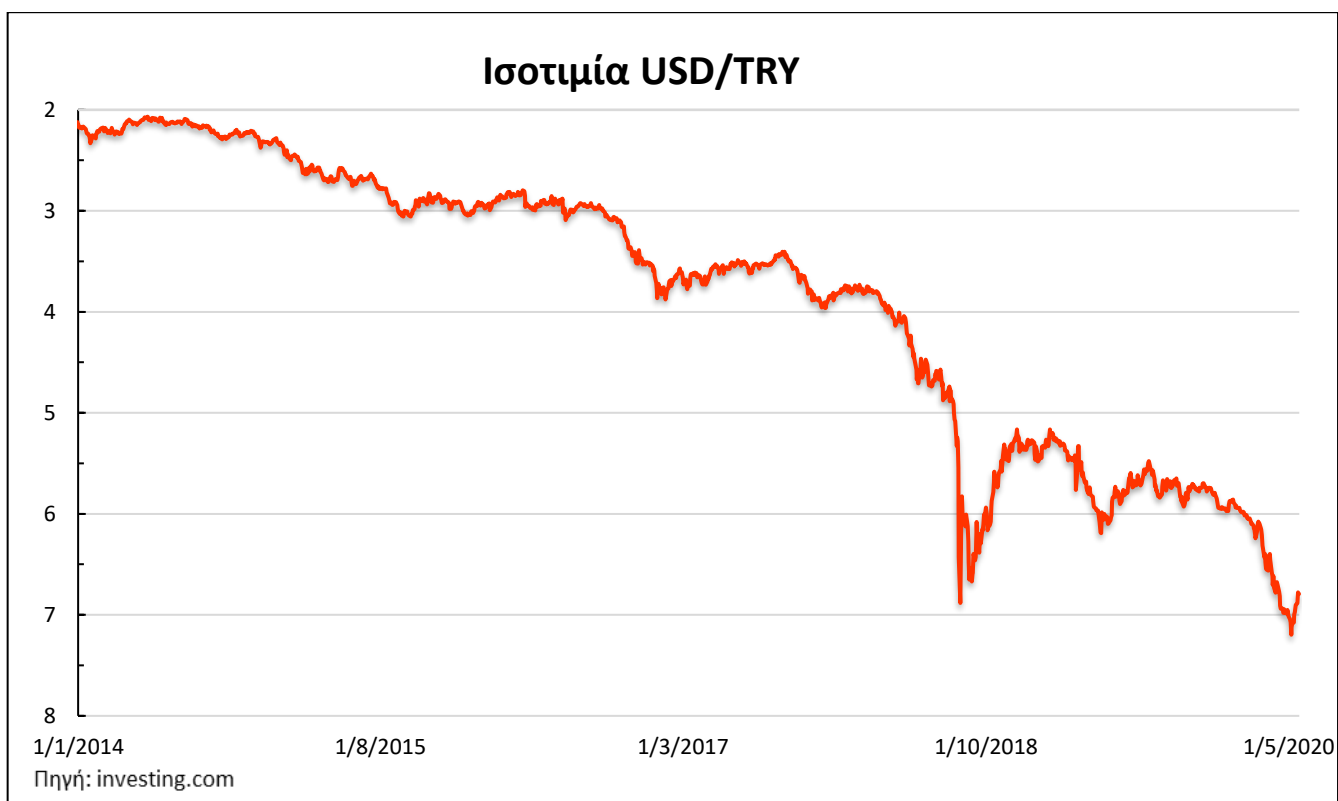

Πηγή: investing.com

Θετικό είναι το οικονομικό κλίμα στην αγορά των κρατικών ομολόγων μετά την ανακοίνωση του σχεδίου για Ταμείο Ανάκαμψης ύψους 500 δισ. ευρώ στις 18/5. Οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων εμφανίζουν αποκλιμάκωση.

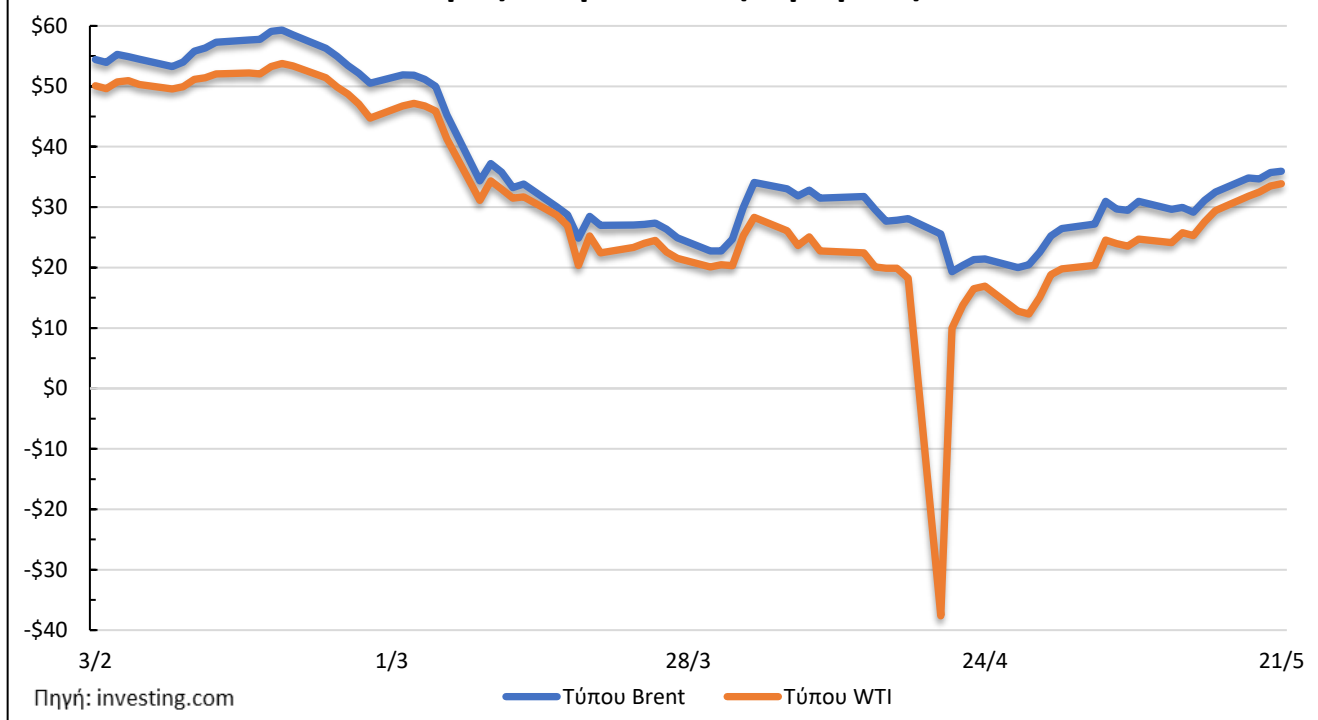

Στην αγορά συναλλάγματος, ανοδικά κινείται το ευρώ μετά τις ανακοινώσεις στις 18/5 για τη δημιουργία κοινού ταμείου, με τη συναλλαγματική ισοτιμία να διαμορφώνεται στα 1,0956 \$/€.

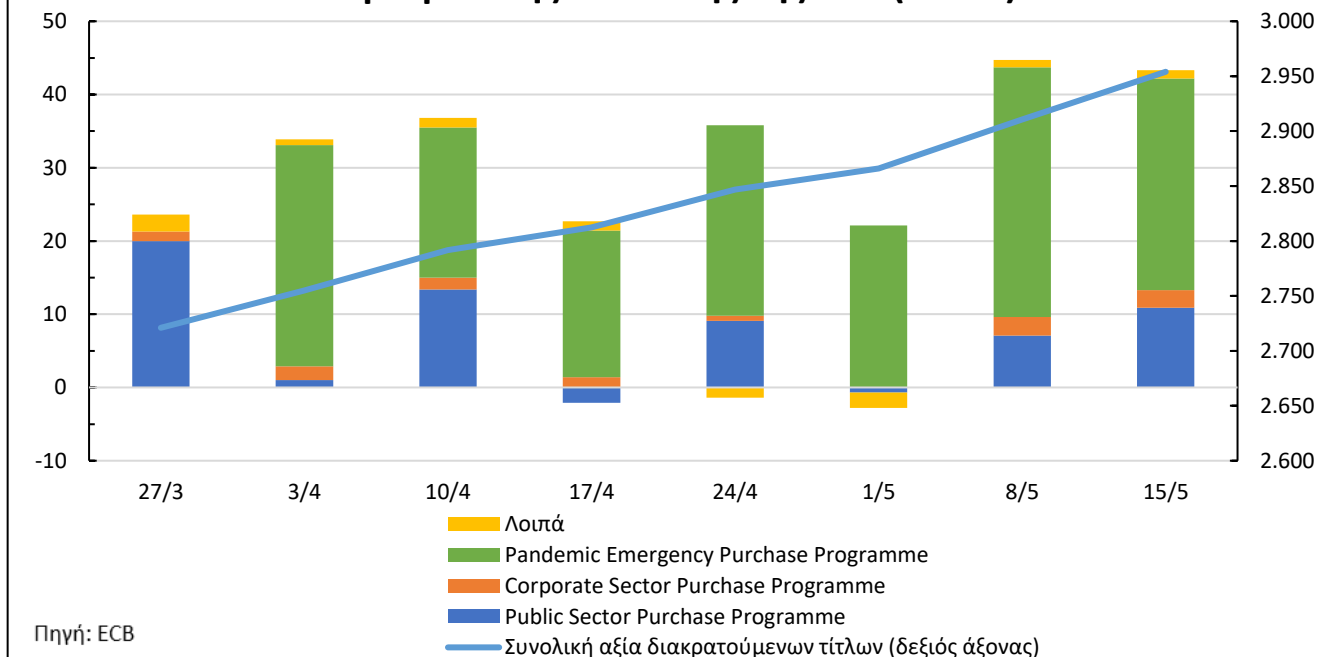
Η πανδημική κρίση έχει προκαλέσει την εξασθένηση των νομισμάτων των αναδυόμενων οικονομιών, κυρίως εκείνων που έχουν μεγάλες χρηματοδοτικές ανάγκες σε ξένο νόμισμα. Το τουρκικό νόμισμα, από τις αρχές Φεβρουαρίου, εμφανίζει συνεχή καθοδική πορεία έναντι του δολαρίου παρά την προσπάθεια της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας να αποτρέψει την αποδυνάμωση του. Η τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία διαμορφώνεται στα 6,78 TRY/USD.

Τιμές Πετρελαίου (\$/βαρέλι)

Ανοδική συνεχίζει να είναι η τάση στις τιμές του πετρελαίου μετά τις [ανακοινώσεις](#) της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας (20/5) για μείωση της προσφοράς του αργού πετρελαίου στις ΗΠΑ κατά 2,8 εκατ. βαρέλια την ημέρα σε σχέση με το 2019.

Εβδομαδιαίες αγορές τίτλων στο πλαίσιο της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ (δισ. €)

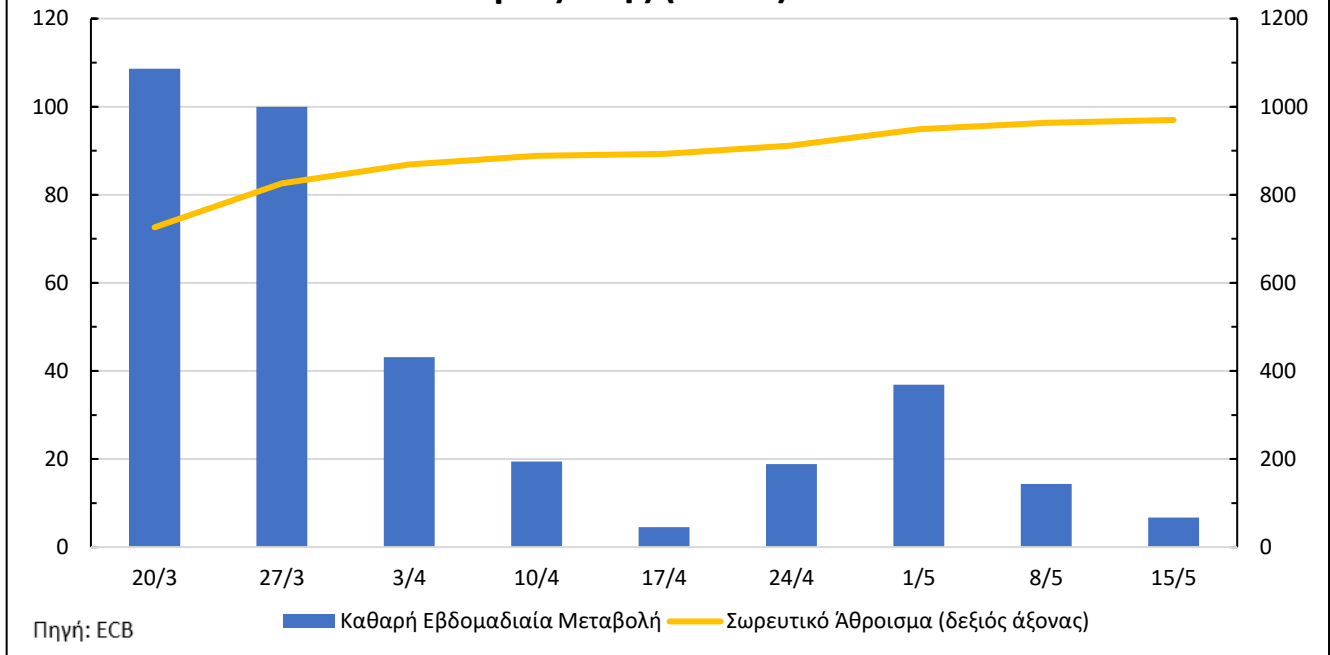

Στις 18/3, η ΕΚΤ ανακοίνωσε νέο πρόγραμμα αγοράς κρατικών και εταιρικών τίτλων (PEPP) συνολικού ύψους €750 δισ. Παράλληλα, συνεχίζονται οι αγορές κρατικών και εταιρικών ομολόγων στο πλαίσιο του APP το οποίο είναι σε ισχύ από τον Οκτώβριο του 2014 και ενισχύθηκε στις 12/3 με επιπλέον €120 δισ. αγορών.

Οι μπάρες αντιπροσωπεύουν τις εβδομαδιαίες αγορές τίτλων ανά πρόγραμμα, ενώ η γραμμή την εξέλιξη της αθροιστικής αξίας των τίτλων που διακρατώνται από την ΕΚΤ στο πλαίσιο όλων των παρελθόντων και παρόντων προγραμμάτων αγοράς τίτλων.

Δανεισμός της ΕΚΤ προς πιστωτικά ιδρύματα της ευρωζώνης (δισ. €)

Στις 12 Μαρτίου 2020, η ΕΚΤ [ανακοίνωσε](#) τη χαλάρωση των όρων παροχής δανεισμού προς τράπεζες μέσω του προγράμματος TLTRO III. Μεταξύ άλλων, ανακοινώθηκε μελλοντική μείωση των επιτοκίων δανεισμού του προγράμματος καθώς και η άμεση αύξηση του ανώτατου ορίου δανεισμού ανά πιστωτικό ίδρυμα. Στην ίδια κατεύθυνση, [ανακοινώθηκε](#) στις 7 Απριλίου 2020 χαλάρωση των όρων αποδοχής απαιτήσεων ως εγγυήσεις δανεισμού.

Διαβάσαμε

Μελέτες, αναλύσεις, προβλέψεις για τις οικονομικές διαστάσεις της πανδημίας

Σε ένα σχόλιο για τη γαλλο-γερμανική πρωτοβουλία για ταμείο ανάκαμψης 500 δισ. ευρώ, [ο Daniel Gros του Centre for European Policy Studies](#) υποστηρίζει ότι αυτό που καθιστά την πρόταση πολιτικά ελκυστική είναι ότι **κανείς δεν καλείται να πληρώσει τώρα**. Αντ' αυτού, οι πρόσθετες δαπάνες θα χρηματοδοτηθούν με ομόλογα, τα οποία δεν χρειάζεται να εξοφληθούν στη διάρκεια του επόμενου δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ, δηλαδή πριν από το 2028. Επομένως, η απάντηση στο κρίσιμο ερώτημα του ποιος θα πληρώσει για τις πρόσθετες δαπάνες της κρίσης, δε δόθηκε ακόμη και προς το παρόν, καμία χώρα δεν θα αναγκαστεί να αυξήσει τη συνεισφορά της στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Η κοινή γαλλο-γερμανική δήλωση για ένα EU Pandemic Recovery Fund αποτελεί **μια στροφή 180° για τη Γερμανία αλλά και για ολόκληρη την ΕΕ**. [Ο Jacob Funk Kirkegaard στο ΠΙΕ](#) υποστηρίζει, ότι αυτή η πρωτοβουλία είναι ένα βήμα προόδου για την περαιτέρω ενοποίηση της νομισματικής ένωσης, καθώς το ταμείο αφορά όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ και όχι μόνο τα μέλη της Ευρωζώνης. Αν το Ταμείο περάσει την ομόφωνη ψηφοφορία του Συμβουλίου, θα συγκεντρώσει 500 δισ. ευρώ από τη συνεισφορά των κρατών-μελών σύμφωνα με το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ) κάθε κράτους. Επιπλέον, το χρέος θα αποπληρωθεί μέσα σε διάστημα δεκαετιών, προκειμένου να μην επιβαρυνθούν περαιτέρω τα κράτη-μέλη. Συνολικά, η πρόταση είναι πρωτοποριακή, καθώς υποδεικνύει ότι υπάρχει ακόμη η σπίθα της ολοκλήρωσης, της αλληλεγγύης και της αμοιβαίας κατανόησης εντός της ΕΕ.

Η πρώτη φάση ανάσχεσης της οικονομικής κρίσης που φέρνει ο κορωνοϊός στέφθηκε με επιτυχία. Τώρα, οι κυβερνήσεις πρέπει να αρχίσουν να σχεδιάζουν τη φάση της οικονομικής ανάκαμψης. [Σε άρθρο των Bertrand Badré και Mathilde Lemoine στο Project Syndicate](#) σημειώνεται ότι τα κράτη έχουν λάβει αποτελεσματικά μέτρα μέχρι στιγμής, αποτρέποντας την οικονομική κατάρρευση. **Ωστόσο, η εργαλειοθήκη του 2008 έχει εξαντληθεί** και είναι καιρός για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης που θα κινητοποιήσει τους επενδυτές καθώς και ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου Απόσβεσης Χρέους που θα εξασφαλίσει ρευστότητα, παρακάμπτοντας την κόκκινη γραμμή του Ευρωομολόγου. Για την επιτυχή υλοποίηση ενός σχεδίου ανάπτυξης, η χρηματοδότηση πρέπει να ανακατευθυνθεί σε πραγματικές κοινωνικές ανάγκες.

[Η Catarina Davies και ο Roberto Merrill του Social Europe](#) προτείνουν **ένα άνευ όρων καθολικό βασικό εισόδημα**. Με την κρίση να εκτυλίσσεται, η ΕΚΤ χρειάζεται τα απαραίτητα εργαλεία, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ανεργία και να επιτευχθεί μια κοινωνική ισορροπία. Οι συγγραφείς προτείνουν το ποσό του καθολικού βασικού εισοδήματος να ανέρχεται στα €350 ανά ενήλικα. Με τον άνευ όρων χαρακτήρα του εισοδήματος, δεν θα χρειαστεί επιπλέον γραφειοκρατία, ενώ η ζήτηση θα διασωθεί από περαιτέρω κατάρρευση. Τέλος, αυτό το μέτρο θα μπορούσε να είναι μια ιδανική επίδειξη της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, και μια απόδειξη στους ευρωσκεπτικιστές, για τον ρόλο της ΕΕ στη ζωή μας. Η [Monica de Bolle σε άρθρο στους The Financial Times](#), προτείνει την επέκταση της ιδέας του βασικού εισοδήματος και στον αναπτυσσόμενο κόσμο, ώστε οι πολίτες να λάβουν άμεσες πληρωμές από το κράτος.

[Η Μαρία Δεμερτζή του Bruegel](#) υποστηρίζει ότι οι αγορές είναι οι μόνες που μπορούν να διαχειριστούν αποτελεσματικά τους κινδύνους που αντιμετωπίζει σήμερα η ΕΕ και να προσδιορίσουν ποιος θα επιβιώσει. Προτείνει τη δημιουργία μιας **ένωσης κεφαλαιαγορών**, όπως έκανε η ΕΕ με την Τραπεζική Ένωση κατά την προηγούμενη χρηματοπιστωτική κρίση. Αυτή θα μπορούσε να έχει τη μορφή ενός «28ου καθεστώτος»: μια ξεχωριστή νομική δικαιοδοσία που θα ενθαρρύνει τη συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων, εγχωρίων και διασυνοριακών.

[Σε άρθρο του Jacques Delors Center, οι Grund et al.](#) προτείνουν το Pandemic Solidarity Instrument, ένα **μέσο αλληλεγγύης, για να μοιραστεί το κόστος της κρίσης**. Αυτό το μέσο πρέπει να δημιουργηθεί ως μέσο της ΕΕ: η ΕΕ θα μπορούσε να δανειστεί 440 δισ. ευρώ από την αγορά, στηριζόμενη στον προϋπολογισμό της ΕΕ και από εγγυήσεις των κρατών μελών. Δεδομένου ότι αυτό θα ήταν χρέος της ΕΕ, δεν θα υπολογιζόταν ως χρέος μεμονωμένων κρατών μελών. Τα ομόλογα που εκδίδονται από την ΕΕ θα έχουν μεγάλη διάρκεια και θα μπορούσαν να αναχρηματοδοτηθούν από τις αγορές στη λήξη τους. Διαφορετικά, θα μπορούσαν να αποπληρωθούν μόλις λήξουν ανάλογα με τη μελλοντική οικονομική κατάσταση των κρατών-μελών. Τα κεφάλαια θα χρησιμοποιηθούν για τέσσερις σκοπούς: 1) Επιχορηγήσεις στα κράτη μέλη για την μερική κάλυψη των δαπανών που σχετίζονται με την υγεία. 2) Εγγυήσεις στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για παροχή ρευστότητας σε ευρωπαϊκές εταιρείες. 3) Επιδοτήσεις στα κράτη μέλη ώστε να μπορούν να χρηματοδοτούν προγράμματα βραχυπρόθεσμης εργασίας και επιδόματα ανεργίας. 4) Συγχρηματοδότηση εθνικών πακέτων οικονομικής τόνωσης μετά την άρση των μέτρων περιορισμού.

Τα κράτη του ευρωπαϊκού Νότου, καθώς και η Γαλλία, έρχονται αντιμέτωπα με τον κίνδυνο της υψηλής ανεργίας [σύμφωνα με τον Sebastian Doerr και τον Leonardo Gambacorta της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών](#). Περιφέρειες στην Ιταλία, την Ελλάδα, την Ισπανία αλλά και την Γερμανία, τα κράτη της Βαλτικής και το Ηνωμένο Βασίλειο απασχολούν μεγάλο ποσοστό εργαζομένων σε τομείς που έχουν επηρεαστεί σημαντικά από την τρέχουσα κρίση όπως είναι οι μεταφορές, το λιανικό εμπόριο και ο τουρισμός. Σημαντικό αναμένεται να είναι το πλήγμα και σε περιφέρειες όπου δραστηριοποιείται μεγάλος αριθμός μικρών επιχειρήσεων. Αντίθετα, περιφέρειες στη Βόρεια Ευρώπη αντιμετωπίζουν χαμηλό κίνδυνο όσον αφορά την ανεργία ενώ οι περιφέρειες στην Ανατολική και την Κεντρική Ευρώπη παρουσιάζουν μέτριο κίνδυνο.

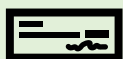
Ωστόσο, το νέο μέσο της ΕΕ για τον μετριασμό της ανεργίας κατά τη διάρκεια της κρίσης, το SURE, είναι ανεπαρκές για να καταπολεμήσει την κρίση όπως υποστηρίζει [ο Grégory Clayes στο Bruegel](#). Πρώτον, η επίδραση του SURE στα δημόσια οικονομικά θα είναι οριακή καθώς το πρόγραμμα είναι πολύ μικρό (100 δισ. ευρώ) για να οδηγήσει σε σημαντική εξοικονόμηση δαπανών τόκων. Δεύτερον, υπάρχει κίνδυνος να στιγματιστεί η χρήση του προγράμματος, αφού οι αγορές θα μπορούσαν να ερμηνεύσουν ένα πιθανό αίτημα στο SURE ως ένδειξη αδυναμίας και συνεπώς, να ζητήσουν υψηλότερα επιτόκια για νέα ομόλογα.

Η κρίση που φέρνει ο κορωνοϊός στην Ευρώπη φαίνεται να είναι ασύμμετρη, γεγονός που οδηγεί σε ακόμη μεγαλύτερη απόκλιση Βορρά-Νότου. Σύμφωνα με τους [Christian Odendahl και John Springford του Center for European Reform](#), υπάρχουν τρεις λόγοι που οδηγούν σε οικονομική απόκλιση. Πρώτον, τα μέτρα περιορισμού μετακινήσεων διαρκούν περισσότερο σε χώρες που παρουσιάζουν μεγάλο αριθμό κρουσμάτων, με σημαντικές οικονομικές συνέπειες. Δεύτερον, οι περιφέρειες στη Νότια Ευρώπη αναμένεται να υποφέρουν περισσότερο λόγω της εξάρτησής τους από τον τουρισμό. Τρίτον, οι κυβερνήσεις του Νότου περιορίζονται από υψηλά ποσοστά χρέους και συνεπώς δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά την επικείμενη οικονομική ύφεση. Η αυξανόμενη οικονομική απόκλιση αναμένεται να οδηγήσει σε μεγαλύτερο διχασμό, με τις λαϊκιστικές πολιτικές δυνάμεις να επωφελούνται περισσότερο. Η γαλλο-γερμανική πρόταση έχει την απαραίτητη δυναμική για να αποτρέψει την οικονομική απόκλιση. Παράλληλα όμως, η Ευρώπη πρέπει να αναθεωρήσει το δημοσιονομικό της πλαίσιο, έτσι ώστε να σταθεροποιηθούν τα επίπεδα χρέους μετά το τέλος της πανδημίας και να μειωθούν σταδιακά μέσω της ανάπτυξης.

Σε σύγκριση Βορρά-Νότου, ο Νότος φαίνεται να ανησυχεί περισσότερο, αλλά κίνδυνος υπάρχει και για τον Βορρά. Κύμα πτωχεύσεων επίκειται στην Ευρώπη, [σύμφωνα με τον Economist](#). Οι επιχειρήσεις-ζόμπι που χαρακτηρίζονται από συρρίκνωση εσόδων, μηδενικά ή αρνητικά κέρδη και μη βιώσιμο δανεισμό δεν θα είναι οι μόνες που θα επηρεαστούν. **Οι υγιείς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που απασχολούν 90 εκατομμύρια εργαζομένους στην Ευρώπη, αναμένεται επίσης να πληγούν.** Σύμφωνα με το SMEUnited, το 90% των ευρωπαϊκών μικρών επιχειρήσεων έχουν επηρεαστεί από την πανδημία, με το 30% να υποστηρίζει ότι έχει απωλέσει πάνω από το 80% των πωλήσεων τους. Επιπλέον, **οι βαριές βιομηχανίες του Βορρά βρίσκονται στα πρόθυρα πτώχευσης**, με τις αυτοκινητοβιομηχανίες στη Γερμανία, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο να [αναζητούν κυβερνητική βοήθεια](#), ήδη από τα μέσα Μαρτίου. [Αυτό ισχύει και για τις βιομηχανίες χάλυβα](#), καθώς η ζήτηση είναι στο χαμηλότερο επίπεδο όλων των εποχών, με τα έσοδα της Thyssenkrupp (μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες στη Γερμανία και τον κόσμο) να καταγράφουν ελεύθερη πτώση 95% από πέρυσι. Επιπλέον, απειλείται [η αεροπορική βιομηχανία](#). Στις 19/05, η Rolls Royce ανακοίνωσε ότι πρόκειται να απολύσει 9.000 εργαζομένους, το 1/6 του συνόλου του εργατικού δυναμικού της· πρόκειται για τη μεγαλύτερη περικοπή από την ιδιωτικοποίηση της εταιρείας το 1987. [Αυτό ισχύει και για τη Lufthansa](#) που κάθε ώρα που περνάει, καταγράφει €1 εκατ. απώλειες. Παρόλο που η Γερμανία εξακολουθεί να είναι δύσπιστη προς την αυτοκινητοβιομηχανία, μετά από το Σκάνδαλο της VW το 2015, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση δεν έχει άλλη επιλογή από το να την υποστηρίξει, καθώς αποτελεί σημαντικό κομμάτι της γερμανικής οικονομίας.

Η κρίση του κορωνοϊού θα οδηγήσει 60 εκατομμύρια ανθρώπους στην ακραία φτώχεια, [δήλωσε ο David Malpass, Πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας](#). Σύμφωνα με εκτιμήσεις της τράπεζας η παγκόσμια οικονομία θα υποχωρήσει κατά 5%, **απειλώντας να εξαλείψει την πρόοδο που είχε σημειωθεί τα τελευταία τρία χρόνια στον αγώνα κατά της φτώχειας**. Η Παγκόσμια Τράπεζα χρηματοδοτεί προγράμματα σε 100 χώρες που αντιπροσωπεύουν το 70% του παγκόσμιου πληθυσμού ως αρωγή για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Μια ακόμη αιτία αυτού του φαινομένου φτώχειας είναι ότι σε πολλές χώρες τα εμβάσματα που αποστέλλουν οι μετανάστες από το εξωτερικό αποτελούν σημαντικό μέρος του εθνικού εισοδήματος. Ωστόσο, τα μέτρα περιορισμού των μετακινήσεων που έλαβαν τα κράτη ανά τον κόσμο **απειλούν να μειώσουν τις ροές εμβασμάτων κατά 20% φέτος.** [Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα](#), το γεγονός αυτό θα έχει αρνητικές συνέπειες για τα κράτη που εξαρτώνται από τους οικονομικούς μετανάστες. Στην Αϊτή, για παράδειγμα, τα εμβάσματα αποτελούν το ένα τρίτο του ΑΕΠ. Η ξαφνική μείωση των ροών μεταναστευτικού συναλλάγματος αναμένεται να επηρεάσει εκατοντάδες εκατομμύρια νοικοκυριά, σε όλο τον κόσμο.

Οι ειδικοί του ΕΛΙΑΜΕΠ γράφουν

«Όσο αποτελεσματικότερη είναι η κοινή διαχείριση και περισσότερη η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη, τόσο μικρότερος θα είναι ο κίνδυνος να υπάρξει άνοδος του εθνικισμού-λαϊκισμού. Το αποτέλεσμα δεν έχει κριθεί ακόμη. Η ενιαία αγορά δεν θα αντέξει εάν επικρατήσει ένας οικονομικός δαρβινισμός, που θα στηρίζεται στη δυνατότητα μερικών κρατών να διατηρούν τις επιχειρήσεις τους ζωντανές, ενώ των άλλων θα καταρρέουν. Ελπίζω να επικρατήσει τελικά η λογική του κοινού συμφέροντος για να σώσουμε τις μεγάλες ευρωπαϊκές κατακτήσεις»

Λουκάς Τσούκαλης, Πρόεδρος, ΕΛΙΑΜΕΠ, kathimerini.gr, 18.05.2020

«Οι επιχειρήσεις που θα δεχτούν κρατικές ενισχύσεις πρέπει να ήταν πλήρως υγιείς προ COVID, να μη διανείμουν μερίσματα να μην επαναγοράσουν μετοχές τους και εάν έχουν λάβει κρατική ενίσχυση να μην μπορούν να προσφύγουν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο που πρέπει να δημιουργηθεί. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας ολοκληρωτικός Λεβιάθαν αλλά η υπονόμευση της ενιαίας αγοράς, επειδή μεγάλες επιχειρήσεις ισχυρών κυβερνήσεων θα προκύψουν πολύ ισχυρότερες έναντι επιχειρήσεων με δημοσιονομικά αδύναμες κυβερνήσεις.»

Γιώργος Παγουλάτος, Γενικός Διευθυντής, ΕΛΙΑΜΕΠ, tanea.gr, 16.05.2020

«Η σύγκρουση ανάμεσα στον δημοσιονομικά συντηρητικό Βορρά και τον (για ακόμη μια φορά) πληττόμενο Νότο, θα έχει αρκετά ακόμη επεισόδια από ό,τι φαίνεται. Ωστόσο, η αλλαγή της γερμανικής στάσης, εφόσον επιβεβαιωθεί, μπορεί να αποτελέσει τον καταλύτη για την αναγκαία υπέρβαση, όχι μόνο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της τρέχουσας κρίσης, αλλά και για τη μετάβαση σε μια πραγματική ευρωπαϊκή οικονομική ένωση.»

Δημήτρης Κατσιάκας, Επικεφαλής του Παρατηρητηρίου για την Ελληνική & Ευρωπαϊκή Οικονομία, ΕΛΙΑΜΕΠ, tanea.gr, 20.05.2020

«Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προειδοποιεί την Επιτροπή να μην κάνει 'χρήση παραπλανητικών βασικών στοιχείων', υπογραμμίζει ότι 'η εμπροσθοβαρής κατανομή των πόρων μπορεί να συμβάλλει στον μετριασμό των άμεσων επιπτώσεων της κρίσης, ιδίως στην πολιτική συνοχής, αλλά δεν παρέχει επιπλέον κονδύλια και δεν μπορεί να διαφημιστεί ως τέτοια.' Κορυφώνει δε σε πολύ υψηλούς τόνους τις προειδοποιήσεις του, καλώντας την Επιτροπή να μην καταφύγει σε χρηματοοικονομικές αλχημείες και αμφιλεγόμενους πολλαπλασιαστές προκειμένου να παρουσιάσει στο κοινό φιλόδοξα αριθμητικά στοιχεία.»

Αλέκος Κρητικός, Ειδικός Σύμβουλος, ΕΛΙΑΜΕΠ, tanea.gr, 19.05.2020

«Νομίζω ότι με την Συνθήκη της Λισαβώνας όπως είναι τώρα, έχουμε το χειρότερο από όλα τα συστήματα. Έχουμε όλα τα μειονεκτήματα της μη ύπαρξης μιας πιο ομοσπονδιακού τύπου Ένωσης και κανένα από τα πλεονεκτήματα που θα έφερνε μια τέτοια πιο στενή Ένωση. Η Ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Γερμανίας, όπως και των ΗΠΑ, δεν εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό κάθε Κρατιδίου προτού ψηφιστεί από τα τοπικά Κοινοβούλια. Και όμως αυτό συμβαίνει στην Ευρωζώνη. Τι και αν ένα Κρατίδιο πέσει έξω στον προϋπολογισμό του; Γίνονται μεταφορές πόρων από τους πλουσίους προς τους φτωχότερους. Νομίζω λοιπόν ότι χρειάζεται περισσότερη ενσωμάτωση και όχι λιγότερη. Και αυτό όχι για να πληρώσει ο Βορράς τα σπασμένα του Νότου, αλλά για να πάμε προς μια πραγματική σύγκλιση, την οποία το ευρώ παρά τις αρχικές υποσχέσεις δεν έφερε.»

Ζωρζέττα Λάλη, Ειδική Σύμβουλος, ΕΛΙΑΜΕΠ, metarithmisi.gr, 21.05.2020

«Ο αντίκτυπος του COVID-19 στην ενεργειακή αγορά είναι προφανώς ευρύτερος και δεν αφορά μόνο την Ανατολική Μεσόγειο. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο χρειάζεται τώρα αναπροσαρμογή προτεραιοτήτων και έμφαση σε περαιτέρω επενδύσεις στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Είναι θετικό πως η Ελλάδα συγκαταλέγεται στα κράτη - μέλη της Ε.Ε. που έχουν - από την πρώτη στιγμή - αγκαλιάσει την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.»

Γιώργος Τζογόπουλος, Ερευνητής, ΕΛΙΑΜΕΠ, tanea.gr, 14.05.2020

«Ο κίνδυνος τα Βαλκάνια να πληγούν ανεπανόρθωτα από την παρούσα κρίση είναι μεγαλύτερος σε σχέση με άλλες περιοχές της Ευρώπης. Οι χώρες των Βαλκανίων εξακολουθούν να παλεύουν με ασταθείς οικονομίες, με περιορισμένες ικανότητες δημόσιας υγείας και με αδύναμους δημοκρατικούς θεσμούς, παράγοντες οι οποίοι τις καθιστούν πιο ευάλωτες σε διάφορες μορφές κρίσεων.»

Μπλεντάρ Φέτα, Βοηθός Ερευνητή, ΕΛΙΑΜΕΠ, tanea.gr, 15.05.2020